

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **N. S. i J. M.**

oskarżonych z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu 22 września 2025 r.

skarg obrońcy oskarżonych

od wyroku Sądu odwoławczego- Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z 8 października 2024 r., sygn. akt II AKa 464/23,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach

z 9 marca 2022 r., sygn. akt V K 257/20 i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć oskarżonych kosztami sądowymi postępowania skargowego w częściach równych.

Sąd Okręgowy w Katowicach 9 marca 2022 r., w sprawie o sygn. akt V K 257/20 wydał wyrok, w którym m.in.:

I. oskarżonego J. M. :

- w pkt 70 uniewinnił od zarzucanego mu czynu z art. 258 § 1 k.k.,

- w pkt 71 uniewinnił od zarzucanego mu czynu z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. w zw. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 76 § 1 k.k.s. i art. 56 § 1 k.k.w. zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 5 k.k.s.,

- w pkt 72 uniewinnił od zarzucanego mu czynu z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i § 3 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

- w pkt 73 uniewinnił od zarzucanego mu czynu z art. 299 § 1 i § 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

II. oskarżoną N. S. :

- w pkt 113 uniewinnił od zarzucanego jej czynu z art. 258 § 1 k.k.,

- w pkt 114 uniewinnił od zarzucanego jej czynu z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. w zw. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 76 § 1 k.k.s. i art. 56 § 1 k.k. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1, 5 k.k.s.,

- w pkt 115 uniewinnił od zarzucanego jej czynu z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i § 3 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

- w pkt 116 uniewinnił od zarzucanego jej czynu z art. 299 § 1 i § 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 8 października 2024 r., sygn. akt II AKa 464/23, po rozpoznaniu mi.in. apelacji prokuratora na niekorzyść tych oskarżonych, uchylił w zaskarżony wyrok odniesieniu do tych oskarżonych w całości

i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.

Skargę na ten wyrok złożył obrońca oskarżonych, zarzucając „uchybiecie, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. polegające na wydaniu wyroku przez sąd

nienależycie obsadzony, a to z powodu zasiadania w składzie Sądu Apelacyjnego w Katowicach – po pierwsze Sędzi X.Y., powołanej do Sądu Apelacyjnego w Katowicach na wniosek wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, a także – po drugie – Sędzi X.Y.1, delegowanej do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, co rodzi uzasadnione wątpliwości co do zapewnienia przez Sąd odwoławczy bezstronności w jej aspekcie instytucjonalnym, aktualizując jednocześnie domniemanie braku bezstronności (domniemanie stronniczości).”

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do podniesionego przez skarżącego zarzutu nienależytej obsady Sądu odwoławczego, tj. spełnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na to, że zdaniem obrońcy oskarżonych nienależyta obsada sądu wynikała z faktu, że w składzie Sądu drugiej instancji zasiadała sędzia X.Y., powołana na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Katowicach w procedurze z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w kształcie nadanym ustawą z 2017 r. Skarżący - poza kwestią wadliwości powyższej procedury - nie podniósł jednak jakichkolwiek argumentów, które miałyby świadczyć o braku spełnienia przez Sąd z udziałem tej sędzi w niniejszej sprawie minimum bezstronności i niezawisłości.

Tymczasem zgodnie z uchwałą połączonych Izb z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, którą powołał w treści skargi skarżący, dla przyjęcia istnienia przesłanki z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. konieczne jest wskazanie i wykazanie okoliczności, które w konkretnej sprawie przesądziły, że sędzia sądu powszechnego powołany przez wadliwie obsadzoną Krajową Radę Sądownictwa nie spełnia standardu sądu bezstronnego. Dla wykazania zaistnienia w konkretnej

sprawie stanu określanego mianem „nienależytej obsady sądu” nie wystarczy powołać się na instytucjonalną nieprawidłowość powoływania sędziów na podstawie procedury konkursowej z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustanowionym ustawą z 2017 r. Konieczne jest bowiem uzasadnienie *in concreto*, że sędzia sądu powszechnego nie gwarantował chociażby minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; zob. również np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 sierpnia 2022 r., III KK 216/22; 14 marca 2023 r., I KK 9/23). Chodzi zatem o szczególne okoliczności uzasadniające w konkretnym przypadku odnoszonym do danego sędziego przypuszczenie, że gwarancje niezawisłości zostały w istotny sposób osłabione. Skarżący zobowiązany był zatem do wykazania, że doszło w konkretnym przypadku do przełamania domniemania bezstronności i niezawisłości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 lipca 2022 r., III KK 207/22). Skoro zaś nie zrealizował on tej powinności, to zarzut nienależytej obsady Sądu odwoławczego należy uznać za oczywiście bezzasadny. Jedynie na marginesie należy wskazać, że sędzia Sądu Apelacyjnego w Katowicach X.Y., po przeprowadzeniu testu bezstronności, została pozytywnie zweryfikowana przez Sąd Najwyższy (por. np.: IV KK: 154/22, 25/24, 257/24).

Nie jest zasadne również twierdzenie, że doszło do zaistnienia wymienionej bezwzględnej przyczyny odwoławczej w wyniku orzekania przez sędziego delegowanego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, zgodnie z którym fakt udziału w składzie orzekającym sędziego delegowanego na podstawie art. 77 § 1 pkt 1 u.s.p. nie może być samodzielną podstawą do stwierdzenia, że sąd nie był należycie obsadzony (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 maja 2022 r., II KK 185/22). Przemawia za tym konieczność dokonania ścieśniającej interpretacji art. 439 § 1 k.p.k. zawierającego katalog bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Tym samym, podobnie jak przy interpretacji art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., gdy Sąd Najwyższy wypowiada się w kwestii udziału w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.

z 2018 r., poz. 3), każdorazowo przeprowadzona powinna być analiza tego, czy spełnione zostały wymogi w zakresie minimalnego standardu bezstronności.

W konsekwencji, Sąd Najwyższy wymaga także stwierdzenia innych okoliczności dotyczących sędziego delegowanego, które dopiero łącznie z faktem delegacji ministerialnej, mogą przemawiać za przyjęciem, że doszło do uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Jako przykładową okoliczność Sąd Najwyższy wymienił fakt jednoczesnego delegowania sędziego i powołania go na stanowisko prezesa sądu, rzecznika dyscyplinarnego lub wydanie przez niego orzeczenia w sprawie, która jest w polu zainteresowania czynnika politycznego, które to orzeczenie może być interpretowane jako spełniające oczekiwania Ministra Sprawiedliwości. Sąd Najwyższy podkreślił jednocześnie, że pomocny w tym zakresie jest test bezstronności, o którym mowa przede wszystkim w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNKW 2020, z. 2, poz. 7 - por. także postanowienie Sądu Najwyższego z 1 lipca 2022 r., III KK 207/22; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2022 r., V KK 54/22; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2022 r., III KK 409/22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2022 r., III KK 465/22). Nie można zatem przyjąć *a priori*, że każdy sędzia delegowany za jego zgodą przez Ministra Sprawiedliwości nie spełnia wymogu niezawisłości i bezstronności, oraz że w każdym przypadku - bez względu na okoliczności - występuje wówczas bezwzględna przyczyna odwoławcza. Zasadnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z 1 lipca 2022 r., III KK 207/22, podniósł, iż „prawdą jest, że naruszenie prawa do niezawisłości i bezstronności sądu może być związane z faktem delegacji sędziego za jego zgodą przez Ministra Sprawiedliwości. Musi ono jednak wynikać nie tyle z samego faktu delegacji, ale również z okoliczności z nią związanych albo równocześnie występujących, wykazujących brak bezstronności albo podważających ją w sposób obiektywny. Oznacza to, że skarżący zobowiązany był do wykazania, że doszło w niniejszej sprawie do przełamania domniemania bezstronności i niezawisłości”. Tego obowiązku jednak też nie zrealizował.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.t]